

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTRO
Į S A K Y M A S

**DĖL ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTRO 2007 M. GRUODŽIO 3 D. ĮSAKYMO
NR. ISAK-2336 „DĖL BENDROSIOS NACIONALINĖS KOMPLEKSNĖS
PROGRAMOS PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO**

2008 m. rugsėjo 22 d. Nr. ISAK-2620
Vilnius

P a k e i č i u Bendrąją nacionalinę kompleksinę programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2007 m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. ISAK-2336 „Dėl Bendrosios nacionalinės kompleksinės programos patvirtinimo“ (Žin., 2008, Nr. [7-262](#)), ir išdėstau naują jos redakciją (pridedama).

ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTRAS

ALGIRDAS MONKEVIČIUS

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo
ministro
2007 m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. ISAK-
2336
(Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo
ministro
2008 m. rugsėjo 22 d. įsakymo Nr. ISAK-
2620
redakcija)

BENDROJI NACIONALINĖ KOMPLEKSNĖ PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Bendroji nacionalinė kompleksinė programa (toliau – Programa) nustato kriterijus, kuriais remiantis bus sudaromos nacionalinės (teminės) kompleksinės programos (toliau – NKP). Programa apibrėžia atskirų NKP rengimo, įgyvendinimo nuostatas, stebėseną, pasiekimo rezultatus. Programa parengta siekiant įgyvendinti 2007–2013 m. Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos (patvirtinta Europos Komisijos sprendimu 2007 m. rugsėjo 24 d.) antrajame prioritete „Mokymasis visą gyvenimą“ (toliau – 1.2 prioritetas), trečiajame prioritete „Tyrėjų gebėjimų stiprinimas“ (toliau – 1.3 prioritetas), Ekonomikos augimo veiksmų programos (patvirtinta Europos Komisijos sprendimu 2007 m. liepos 30 d.) pirmajame prioritete „Ūkio konkurencingumui ir ekonomikos augimui skirti moksliniai tyrimai ir technologinė plėtra“ (toliau – 2.1 prioritetas) numatytus tikslus, prioritetus, uždavinius, kurie įgyvendina Lietuvos 2007–2013 m. Europos Sąjungos struktūrinės paramos panaudojimo strategiją.

2. Lietuvos 2007–2013 m. Europos Sąjungos struktūrinės paramos panaudojimo strategijoje numatyta, kad, siekiant Lietuvoje sukurti europinį lygį atitinkančią žinių ekonomiką, mokslo sistema ir universitetinis mokslas turi ne tik derintis prie ekonominių permainų keliamų reikalavimų, bet ir, savo ruožtu, inicijuoti ekonominę pažangą. Tad valstybės ir Europos Sąjungos (toliau – ES) struktūrinės paramos ištekliai moksliniams tyrimams ir eksperimentinei plėtrai (toliau – MTEP) bus telkiami srityse, kurios yra itin svarbios Lietuvos verslo tarptautiniam konkurencingumui ir ilgalaikiam ekonomikos augimui užtikrinti ir kuriose yra deramas mokslinis potencialas. Daug dėmesio bus skiriama glaudžiam 2007–2013 m. Žmogiškųjų išteklių plėtos veiksmų programos ir 2007–2013 m. Ekonomikos augimo veiksmų programos, įgyvendinančių Lietuvos 2007–2013 m. ES struktūrinės paramos panaudojimo strategiją, investicijų koordinavimui, kompleksiniam jų naudojimui MTEP srityje, derinant veiksmus, susijusius su žmogiškųjų išteklių vystymu, infrastruktūros atnaujinimu ir kūrimu bei bendradarbiavimo tarp mokslo ir verslo skatinimu.

3. Siekiant sukurti veiksmingą 2007–2013 m. veiksmų programų tikslų mokslo ir studijų srityje kompleksinio įgyvendinimo mechanizmą parengta Programa. Vadovaujantis Programoje pateikta schema, ES finansinės paramos ir bendrojo finansavimo lėšos bus skiriamos Lietuvos ekonomikos tarptautiniam konkurencingumui svarbių mokslui imlaus verslo segmentų kompleksinei plėtrai.

4. Programa parengta atsižvelgiant į Nacionalinę Lisabonos strategijos įgyvendinimo programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. lapkričio 22 d. nutarimu Nr. 1270 (Žin., 2005, Nr. [139-5019](#)), Lietuvos Ilgalaikės mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtos strategiją, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. gruodžio 22 d. nutarimu Nr. 1646 (Žin., 2003, Nr. [121-5489](#)), Integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių) kūrimo ir plėtos koncepciją, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. kovo 21 d. nutarimu Nr. 321 (Žin., 2007, Nr. [40-1489](#)), ES Mokslinių ir techninių tyrimų komiteto (CREST) ekspertų grupės rekomendacijas, parengtas 2007 m. birželio mėn., 2007–2013 metų Žmogiškųjų išteklių plėtos veiksmų programą ir Ekonomikos augimo veiksmų programą bei kitus su MTEP politika susijusius strateginius dokumentus.

5. BNKP skirta: 1) didinti moksliniams tyrimams ir taikomajai veiklai imlių ūkio sektorių lyginamąją dalį; 2) horizontaliam MTEP poreikiui ūkio subsektoriuose tenkinti, kompleksiškai derinant, aukščiausios kvalifikacijos specialistų rengimą, MTEP vykdymą, mokslo ir verslo saitų stiprinimą, bendros infrastruktūros kūrimą ir kitas konkurencingumą skatinančias priemones. NKP tikslai – užtikrinti konkrečių mokslui imlių ūkio subsektorių (mokslui imlaus verslo segmentų) darnią plėtrą, kompleksiškai derinant aukščiausios kvalifikacijos specialistų rengimą, MTEP vykdymą, mokslo ir verslo saitų stiprinimą, taip sukuriant pagrindą mokslui imlių ūkio subsektorių plėtrai ir tarptautiniam konkurencingumui didinti. NKP rengimas yra numatytas kaip viena iš priemonių, leisiančių pasiekti Nacionalinės Lisabonos strategijos įgyvendinimo programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. lapkričio 22 d. nutarimu Nr. 1270, mikroekonominės politikos tikslą „Sudaryti sąlygas verslui naudotis viešojo sektoriaus MTEP rezultatais ir pačiam investuoti į MTEP, plėtojant viešojo sektoriaus MTEP pajėgumus“.

6. Taip pat NKP įgyvendinimas turi prisidėti siekiant tikslų, nustatytų Valstybės ilgalaikės raidos strategijoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. lapkričio 12 d. nutarimu Nr. IX-1187 (Žin., 2002, Nr. [113-5029](#)), Lietuvos ūkio (ekonomikos) plėtos iki 2015 metų ilgalaikėje strategijoje, kuriai pritarė Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2002 m. birželio 12 d. nutarimu Nr. 853 (Žin., 2002, Nr. [60-2424](#)), Aukštųjų technologijų plėtos 2007–2013 programoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. spalio 24 d. nutarimu Nr. 1048 (Žin., 2006, Nr. [114-4356](#)), Lietuvos aukštojo mokslo sistemos plėtos 2006–2010 metų plane, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. balandžio

5 d. nutarimu Nr. 335 (Žin., 2006, Nr. [39-1394](#)), Pramoninės biotechnologijos plėtros Lietuvos 2007–2010 metų programoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. spalio 24 d. nutarimu Nr. 1050 (Žin., 2006, Nr. [114-4359](#)), ir kituose strateginiuose Lietuvos Respublikos ir ES dokumentuose tiek, kiek tai reikalinga siekiant konkrečių mokslui imlaus verslo segmentų, kuriems bus parengtos NKP, plėtros ir konkurencingumo didinimui.

7. Šiame dokumente vartojamos sąvokos:

7.1. **Kryžminis finansavimas** – tai toks finansavimo būdas, kai nepažeidžiant leidžiančių nukrypti nuostatų, kurios nustatytos konkrečiuose struktūrinės paramos fondų reglamentuose (Europos regioninės plėtros fondo (toliau – ERPF) ir Europos socialinio fondo (toliau – ESF)), kurie papildomai leidžia, neviršijant 10% Bendrijos lėšų limito kiekvienai veiksmų programos prioritetinei krypciai, finansuoti veiksmus, patenkančius į kito fondo paramos taikymo sritį su sąlyga, kad jie būtini veiksmui tinkamai įgyvendinti ir yra tiesiogiai su juo susiję.

7.2. **Mokslui imlūs ūkio subsektoriai** – tai viešojo sektoriaus (mokslo ir studijų institucijos) ir ūkio subjektų, veikiančių ir glaudžiai bendradarbiaujančių atitinkamoje srityje grupė, pagrindžiusi NKP rengimo būtinumą kompleksiskai spręsti studijų, MTEP, mokslo ir verslo bendradarbiavimo problemas atitinkamuose ūkio sektoriuose (pavyzdžiui, medienos, baldų ir popieriaus, statybos, elektros, dujų ir vandens tiekimo, transporto; chemikalų, chemijos pramonės produktų ir cheminių pluoštų gamybos, elektros ir optinių prietaisų gamybos, transporto priemonių gamybos, informacinių technologijų, pašto ir telekomunikacijų, kompiuterių ir su jais susijusios veiklos, mokslinių tyrimų ir taikomosios veiklos, kitų verslo; viešojo valdymo ir gynybos; sveikatos priežiūros, švietimo, žemės ūkio, maisto produktų, gėrimų ir tabako gamybos, tekstilės ir kitiems ūkio subsektoriams) bei minėtų subsektorių konkurencingumo didinimą. Šiam sektoriui priskiriamos institucijos ir įmonės, kurios savo ekonominėje veikloje tiesiogiai arba netiesiogiai nurodžiusios mokslinius tyrimus ir taikomąją veiklą. Kol kas mokslui imlūs subsektoriai Lietuvoje didžiąja dalimi yra koncentruoti valstybiniuose mokslinių tyrimų institutuose ir valstybinėse mokslo įstaigose.

II. ESAMOS BŪKLĖS IR TENDENCIJŲ ANALIZĖ

8. Specialistų rengimas, MTEP bei inovacijos yra glaudžiai susijusios su visomis šalies raidos sritimis. Daugelyje pasaulio valstybių žinių visuomenė pripažįstama kaip siektinas tikslas ar jau egzistuojantis reiškinys. Lietuva, siekdama ugdyti žinių visuomenę, sukurti žiniomis grindžiamą ekonomiką ir eiti suderintos plėtros keliu, kurti ir plėtoti modernų, dinamišką, konkurencingą ūkį, daug dėmesio skiria rinkos poreikius atitinkančių specialistų rengimui, MTEP, inovacijų sistemos plėtojimui.

9. Nepaisant to, kad pastaraisiais metais išlaidų MTEP apimtys didėja, lyginant su ES bei kitomis išsivysčiusiomis šalimis, jų lygis yra ypač mažas – 2005 metais mokslo tiriamajai veiklai skirtų išlaidų santykis su BVP sudarė tik 0,76 proc., o ES šis rodiklis vidutiniškai siekė 1,84 proc. Be to, Lietuva smarkiai atsilieka pagal kitus mokslinės veiklos rodiklius. Lietuvoje paskelbiama kur kas mažiau į tarptautiniu mastu pripažintas mokslo duomenų bazes įtraukiamų publikacijų, o išradimų ar patentuotinių technologinių sprendimų skaičius yra irgi nedidelis.

10. Problematiką Lietuvos MTEP srityje didina ir tai, kad viešojo sektoriaus išlaidų MTEP panaudojimas nėra pakankamai efektyvus. Nors atskirose srityse yra sukauptas didelis mokslinių tyrimų potencialas (pvz., biotechnologijų, lazerių, elektronikos), tačiau jis menkai realizuojamas. Viena iš svarbiausių priežasčių yra silpnas bendradarbiavimas tarp universitetų, mokslinių tyrimų institutų ir mokslui imlaus verslo įmonių. MTEP žmogiškieji

ištekliai ir infrastruktūra yra išskaidyti, be to, mokslo ir studijų institucijų infrastruktūra yra pasenusi, neleidžia atlikti aukšto tarptautinio lygio mokslinių tyrimų, o mokslininkai ir tyrėjai stokoja verslumo gebėjimų. Dėl to įmonės nesinaudoja viešojo sektoriaus mokslinių institutų teikiamomis paslaugomis, o dėl vadybinių gebėjimų, verslumo trūkumo, paskatų nebuvimo, teisinėje bazėje užprogramuotų trukdžių mokslinių tyrimų institutai bei universitetai (jų mokslininkai ir tyrėjai) negeneruoja mokslui imlaus verslo „pumpurinių“ įmonių. Mokslinius rezultatus komercializuoti trukdo dar ir tai, kad visiškai nesukurtos technologijų perdavimo struktūros, kurios būtų jungiamoji grandis tarp mokslinių tyrimų, studijų institucijų ir įmonių, kurių veiklai MTEP veiklos rezultatai yra reikalingi. Viso to rezultatas – 2005 metais privatus sektorius finansavo tik 19,9 proc. MTEP išlaidų (ES vidurkis – net 54,9 proc.), o užimtumas vidutiniškai aukštųjų ir aukštųjų technologijų pramonėje bei aukštųjų technologijų paslaugų sektoriuje, t. y. tose veiklos srityse, kurios suteikia pagrindą šalies konkurenciniam potencialui, Lietuvoje sudarė tik 4 proc. (šis rodiklis nuo 2003 m. sumažėjo 0,7 procentinio punkto).

11. Žinioms (technologijoms) ir moksliniams tyrimams bei taikomajai veiklai imlūs ūkio sektoriai yra gana nedideli, sparčiai augantys, bei pasižymintys santykinai aukštu darbo produktyvumu. Ši sektorių grupė iš kitų išsiskiria keliais aspektais. Pirma, šiems sektoriams tenka santykinai daugiausiai tiesioginių užsienio investicijų (TUI). Tai rodo ne tik didelį užsienio investuotojų pasitikėjimą šių sektorių augimu, bet taip pat kuria tvirtą pamatą šių sektorių plėtrai ateityje. Antra, šie sektoriai išsiskiria verslo investicijų, skirtų mokslo, technologijų ir eksperimentinei plėtrai, mastais, trečia, šie sektoriai labai imlūs aukštos kvalifikacijos specialistams (tarp jų ir turintiems magistro (taip pat mokslų daktaro) kompetencijas bei kvalifikaciją.

12. Siekiant, kad šalies ūkiui netrūktų kvalifikuotų ir kokybiškai parengtų specialistų MTEP veiklai vykdyti, t.y. mokslininkų ir kitų tyrėjų, reikia jau moksleivius sudominti moksline veikla, sudaryti sąlygas ir skatinti gabiausius studentus įsitraukti į mokslinių tyrimų vykdymą, atitinkamai organizuoti studijų procesą. Didelę dalį šiuo metu aukštosiose mokyklose vykdomų studijų programų (modulių) būtina atnaujinti, nes jos nebeatitinka šalies rinkos poreikių, neatspindi naujausių technologinių pasiekimų. Taip pat studijų sistema pernelyg orientuota į informacijos pateikimą, tačiau mažai skatinamas ir ugdomas savarankiškas kritinis ir analitinis mąstymas, kūrybiškumas, studijų programose beveik nėra naudojami interaktyvūs bei kiti inovatyvūs mokymo metodai. Kita problema – studijas organizuojančiose institucijose mažai yra vykdoma mokslinė tiriamoji veikla, t.y. faktiškai nevykdoma universitetų misija – kurti naujas žinias ir jas perduoti studentams, todėl studijos pernelyg mažai grindžiamos naujausiais fundamentaliųjų ir taikomųjų tyrimų rezultatais. Dėstytojai neretai atitrūkę nuo praktinės veiklos ir naujovių pramonės ir paslaugų srityje, gyvena „vakarykščia diena“ ir todėl nežino technologinių, gamybos ir paslaugų teikimo procesų naujovių.

13. Neabejotinai studijų kokybei neigiamą įtaką daro morališkai ir fiziškai pasenusi studijų (ypač fizinių ir technologinių mokslų) infrastruktūra, inovatyvių mokymo technologijų, mokymo medžiagos trūkumas.

14. Dabartiniu metu Lietuvos mokslo ir studijų būklė yra gana prasta ir investicijos į specialistų rengimą bei MTEP yra būtinos, nes iš esmės jos – ilgalaikio ekonomikos augimo, konkurencingumo, inovacijų generavimo prielaida. Lietuva, dabartinėje valstybės plėtros stadijoje turėdama gana ribotus finansavimo išteklius, negali visose mokslo kryptyse naujoms žinioms kurti skirti pakankamai lėšų, juo labiau, kad investicijos į naujų aukštųjų technologijų verslo segmentų vystymą būtų ne tik didelės, bet ir labai rizikingos, ir todėl, vystant mokslui imlų verslą, prasminga pirmiausia skirti daugiau dėmesio tiems segmentams, kuriuose Lietuva jau turi mokslinį ir gamybinį potencialą.

15. Tam panaudojamos ir 2007–2013 m. programavimo laikotarpio ES finansinės paramos lėšos. Kad jos būtų naudojamos efektyviai ir darytų kryptingą įtaką mokslui imlių verslo segmentų plėtrai ir konkurencingumui, paramos lėšos pagal šią programą skiriamos laikantis kompleksiško principo ir siekiant sinergetinio lėšų panaudojimo efekto.

16. Taip pat šiame etape siekiama nekartoti 2004–2006 m. ES finansinės paramos įsisavinimo laikotarpiu padarytų klaidų, kai buvo nepakankamai koordinuojamas žmogiškųjų išteklių plėtrai ir mokslo bei studijų infrastruktūrai skirtų lėšų panaudojimas ir buvo neracionaliai nustatytos proporcijos, skiriant neadekvačiai mažą lėšų dalį investicijoms į mokslinių tyrimų ir studijų infrastruktūrą.

17. Kompleksiškam ES finansinės paramos lėšų panaudojimui kuriamos ir įgyvendinamos NKP tiems Lietuvoje plėtojamiems konkretiems mokslui imliems ūkio subsektoriams, kuriuose mokslas ir verslas efektyviai bendradarbiauja ir kuriems yra būtina kompleksinė parama tolesnei jų plėtrai, t. y. kuriuose nustatytas pagrįstas suderintų investicijų poreikis į:

17.1. kokybišką specialistų rengimą, studijų žmogiškuosius išteklius ir infrastruktūrą;

17.2. MTEP, jų vykdymui reikalingus žmogiškuosius išteklius ir infrastruktūrą;

17.3. mokslo ir verslo saitų stiprinimą.

18. Kompleksinės priemonės sudaro galimybes ES paramos lėšas panaudoti efektyviau, kad būtų išvengta nesuderinto projektų finansavimo iš skirtingų ES paramos fondų, kai lėšos skiriamos pavieniams mokslo, studijų institucijų projektams (pvz., mokymams, kaip dirbti su tam tikra įranga neskiriant lėšų jai įsigyti), kurie atskirai nesukuria naujų galimybių patobulinti specialistų rengimo procesą ir sąlygų gimti inovatyvioms idėjoms, reikalingoms konkretaus mokslui imlaus ūkio subsektoriaus konkurencingumui didinti.

19. NKP finansuojamos etapais pagal konkurso būdu identifikuotas galimybių studijas ir parengtas programos.

20. SSGG analizė:

20.1. Stiprybės:

20.1.1. atskiruose konkrečiuose mokslui imliuose ūkio subsektoriuose jau dabar egzistuoja glaudus mokslo ir verslo bendradarbiavimas;

20.1.2. yra geros praktikos pavyzdžių, kai aukštosios mokyklos sėkmingai bendradarbiauja su aukštųjų technologijų įmonėmis kuriant studijų programas, organizuojant studijas;

20.1.3. atskirais atvejais viešojo sektoriaus tyrėjai ir verslininkai telkiasi į asociacijas, kurios pradeda formuoti konkretaus mokslui imlaus ūkio subsektoriaus strategiją;

20.1.4. kuriasi nacionalinės technologinės platformos, kurios rengia bendras mokslo ir verslo bendradarbiavimo ilgalaikes strategijas.

20.2. Silpnybės:

20.2.1. ES finansinės paramos 2004–2006 m. programavimo laikotarpiu nepakankamai buvo koordinuojamas žmogiškųjų išteklių plėtrai ir mokslo bei studijų infrastruktūrai skirtų lėšų panaudojimas. Be to, buvo neracionaliai nustatytos proporcijos, skiriant neadekvačiai mažą lėšų dalį investicijoms į infrastruktūrą;

20.2.2. aukštųjų mokyklų studijų programos atnaujinamos retai, atsilieka nuo technologijų kaitos tempų ir dėl to netenkina nūdienos poreikių;

20.2.3. nėra atskirų konkrečių mokslui imlių ūkio subsektorių plėtros strategijų;

20.2.4. mokslo ir studijų institucijose nesukurtos struktūros mokslinių tyrimų rezultatų efektyviam perdavimui įmonėms.

20.3. Galimybės:

20.3.1. taikant kompleksinį finansavimo būdą, faktiškai eliminuojama rizika, kad iš kelių vienas be kito negalinių egzistuoti projektų (pvz., įrangos įsigijimas ir išmokymas dirbti su ja) finansavimą gautų tik vienas iš jų;

20.3.2. kompleksiskai finansuojant atitinkamo konkretaus mokslui imlaus ūkio subsektoriaus plėtrą, sukuriamas didelis potencialas segmento augimui ir geresnės kokybės bei didesnės pridėtinės vertės produkcijos gamybai;

20.3.3. dėl sėkmingo mokslo rezultatų komercinimo augs mokslui imlaus verslo segmentai, didės verslo investicijos į MTEP;

20.3.4. efektyvus ES finansinės paramos lėšų panaudojimas visuomenėje ir tarp politikų sukurs pasitikėjimą mokslo potencialu ir kurs prielaidas daugiau valstybės biudžeto lėšų skirti MTEP;

20.3.5. esant pakankamoms finansavimo galimybėms, kompleksinį finansavimo modeli galima laipsniškai pradėti taikyti ir kituose verslo segmentuose;

20.3.6. NKP įgyvendinimas sudarys galimybes tarptautinių aukštųjų technologijų bendrovių pritraukimui į Lietuvą, kartu ir didesniai tiesioginių užsienio investicijų srautui į Lietuvos ekonomiką.

20.4. Grėsmės:

20.4.1. skiriamų tokios apimties ES paramos ir nacionalinių lėšų nepakaks kokybiniam pokyčiams įgyvendinti, kurie kritiškai būtini atitinkamų konkrečių mokslui imlių ūkio subsektorių tarptautiniam konkurencingumui užtikrinti;

20.4.2. finansiniai ištekliai bus skiriami tiems konkretiems mokslui imliems ūkio subsektoriams, kurie dabartiniu metu turi gerus kiekybinius rodiklius (dirbančių tyrėjų skaičius ir pan.), o ne tiems, kuriuos būtina vystyti siekiant išlaikyti Lietuvos tarptautinį konkurencingumą;

20.4.3. finansiniai ištekliai bus išskaidomi tarp atskirų mokslui imlių ūkio subsektorių, neskiriant kritinės masės investicijų, būtinų sėkmingai verslo segmentų plėtrai ir tarptautiniam konkurencingumui užtikrinti;

20.4.4. finansavimo proporcijos pagal NKP atitinkamiems mokslui imliems ūkio subsektoriams neatitiks tikrųjų finansavimo, reikalingo šių segmentų sėkmingam vystymui, poreikio proporcijų;

20.4.5. nekompetentingai parinkus NKP finansuotinus projektus (pvz., įsigyti jau technologiškai pasenusią laboratorinę įrangą) būtų užkirstas kelias kokybiniam šuoliui atitinkamoje mokslo srityje;

20.4.6. dėl ribotų finansavimo galimybių parama gali būti skiriama tik keliems mokslui imliems verslo segmentams;

20.4.7. kvalifikuotos darbo jėgos trūkumas gali sutrukdyti steigti tarptautinių bendrovių tyrimų centrus Lietuvoje. Taip pat tokių centrų įkūrimas gali sąlygoti vėlesnį atitinkamos srities specialistų stygių darbo rinkoje.

III. PROGRAMOS IR NKP TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

21. Programos pagrindinis tikslas – kompleksiskai (tiesioginėmis ir netiesioginėmis priemonėmis) didinti moksliniam tyrimams bei taikomajai veiklai imlių ūkio sektorių lyginamąją dalį.

22. Programos bendrieji tikslai: užtikrinti mokslui imlių ūkio subsektorių teminių strategijų įgyvendinimą, kompleksiskai derinant specialistų rengimą, MTEP vystymą, atitinkamos infrastruktūros plėtrą, mokslo verslo bendradarbiavimą plėtojančias priemones bei taikyti nustatytus kriterijus mokslui imlių ūkio subsektorių veiklos ir jų teminių strategijų įgyvendinimui.

23. Programos uždaviniai: kriterijų konkretiems mokslui imliems ūkio subsektoriams, kuriems yra sudaromos NKP, nustatymas ir NKP rengimo, įgyvendinimo, stebėsenos, pasiekimo rodiklių vertinimo bendrųjų nuostatų apibrėžimas (NKP struktūros nustatymas; NKP rengimo, vertinimo ir atrankos tvarkos nustatymas; NKP bendrų finansavimo apimčių

nustatymas; NKP įgyvendinimo stebėsenos ir pasiektų rezultatų vertinimo tvarkos nustatymas).

24. Kiekviena NKP konkrečiame mokslui imliame ūkio subsektoriuje, įgyvendindama savo uždavinius, prisideda prie 1.2 prioriteto ir 1.3 prioriteto bei 2.1 prioriteto uždavinių įgyvendinimo.

25. NKP prisideda prie 1.2 prioriteto 2 uždavinio „Gerinti mokymosi visą gyvenimą paslaugų kokybę“ vykdymo, įgyvendindama šiuos uždavinius:

25.1. Kokybiškai rengti aukštos kvalifikacijos specialistus pagal konkrečių mokslui imlių ūkio subsektorių poreikius;

25.2. Užtikrinti aukštesnę studijų paslaugų kokybę pagal konkrečių mokslui imlių ūkio subsektorių poreikius.

26. NKP prisideda prie 1.3 prioriteto 1 uždavinio „Tobulinti mokslininkų, doktorantų, kitų tyrėjų kvalifikaciją ir kompetenciją vertikaliosiose ir horizontaliosiose srityse, taip pat skatinti tyrėjų ir studentų vidaus ar tarptautinį mobilumą bei tarp viešojo ir privataus sektoriaus“ ir 2 uždavinio „Padėti didinti tyrėjų skaičių ir mažinti jų amžiaus vidurkį Lietuvoje“ vykdymo, įgyvendindama šiuos uždavinius:

26.1. Tobulinti mokslininkų ir kitų tyrėjų kvalifikaciją ir kompetencijas konkrečiuose mokslui imliuose ūkio subsektoriuose;

26.2. Skatinti mokslininkų ir kitų tyrėjų mobilumą, plėtojant konkursinį ir subsidijinį finansavimą konkrečiuose mokslui imliuose ūkio subsektoriuose.

27. NKP prisideda prie 2.1 prioriteto 1 uždavinio „Sustiprinti viešą ir privačią MTEP bazę“, 2 uždavinio „Padidinti viešo sektoriaus MTEP veiklos efektyvumą ir prieinamumą įmonėms“ ir 4 uždavinio „Pagerinti žinių ir technologijų sklaidos terpę, skatinti verslo ir mokslo bendradarbiavimą MTEP srityje“ vykdymo, įgyvendindama šiuos uždavinius:

27.1. Sustiprinti viešą MTEP bazę konkrečiuose mokslui imliuose ūkio subsektoriuose;

27.2. Padidinti viešo sektoriaus MTEP veiklos efektyvumą ir prieinamumą mokslui imlaus ūkio subsektoriaus įmonėms;

27.3. Vykdyti ir plėtoti mokslinius tyrimus, reikalingus konkrečių mokslui imlių ūkio subsektorių technologiniam potencialui didinti;

27.4. Pagerinti žinių ir technologijų sklaidos terpę, skatinti verslo ir mokslo bendradarbiavimą MTEP srityje konkrečiuose mokslui imlių ūkio subsektoriuose ir atitinkamose mokslo srityse.

IV. REIKALAVIMAI NKP, JOS STRUKTŪRA IR RENGIMO PRINCIPAI

28. NKP formuojamos tik tiems mokslui imliems ūkio subsektoriams, kuriuose galimybių studijų, kurių rezultatais remiantis rengiamos NKP, vertinimo komisija, sudaryta švietimo ir mokslo ministro įsakymu, identifikuoja sėkmingą mokslo ir verslo bendradarbiavimą bei teigiamai įvertina kompleksinių investicijų į specialistų rengimą, MTEP bei mokslo ir verslo ryši skatinančių priemonių poreikį.

29. Mokslui imlus ūkio subsektorius turi atitikti bendruosius ir specialiuosius kriterijus. Kiekviena NKP privalomai turi atitikti bent vieną bendrąjį ir specialųjį kriterijų.

30. Bendruosius mokslui imlaus ūkio subsektoriaus atrankos kriterijus sudaro:

30.1. mokslui imliame ūkio subsektoriuje oficialiai dirbantys tyrėjai;

30.2. mokslui imliame ūkio subsektoriuje fiksuojamos MTEP išlaidos.

31. Specialieji mokslui imlaus ūkio subsektoriaus atrankos kriterijai skirstomi priklausomai nuo apyvartos:

31.1. tuo atveju, kai apyvarta mokslui imliame ūkio subsektoriuje mažesnė nei 1 proc. nuo BVP:

31.1.1. subsektorius turi pasižymėti augančia darbuotojų, turinčių magistro ar mokslų daktaro kvalifikacijas bei kompetencijas, paklausa;

31.1.2. tyrėjų skaičius mokslui imliame ūkio subsektoriuje turi sudaryti ne mažiau kaip 1 proc. visų dirbančiųjų;

31.2. tuo atveju, kai konkretaus subsektoriaus apyvarta didesnė nei 1 proc. nuo BVP:

31.2.1. išlaidų MTEP dalis mokslui imliame ūkio subsektoriuje turi būti ne mažesnė kaip 1 proc.;

31.2.2. turi būti įrodyta, kad yra didelis verslo įmonių bendradarbiavimo su mokslo ir studijų institucijomis (vykdant MTEP darbus) poreikis ir kad tokio bendradarbiavimo apimtys per 3 metus nuolat auga;

31.2.3. mokslui imliame ūkio subsektoriuje vidutinis produkcijos realizavimo augimas per pastaruosius 5 metus turi sudaryti ne mažiau kaip 5 proc. per metus.

32. Atsižvelgiant į tai, kad ES finansinės paramos lėšų apimtys yra ribotos, o kompleksinės investicijos būtinos pagrindiniuose Lietuvos mokslui imliuose ūkio subsektoriuose, didžiausia skirtina vienai NKP ES finansinės paramos lėšų suma neturi viršyti 120 mln. litų.

33. Projektai, kuriems skiriama lėšų pagal NKP, negali būti finansuojami pagal kitas programas, pagal kurias įsisavinamos ES struktūrinės paramos lėšos.

34. Projektų, kuriems skiriama lėšų pagal NKP, paramos intensyvumas:

34.1. iki 100 % projekto tinkamų išlaidų bendros sumos, jei pareiškėjas yra valstybinė institucija ar įstaiga;

34.2. ne daugiau kaip 85% projekto tinkamų išlaidų bendros sumos, jei pareiškėjas yra nevalstybinė institucija ar įstaiga (t. y. kurios steigėjas nėra Lietuvos Respublikos Seimas, Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Švietimo ir mokslo ministerija, kitos ministerijos, Vyriausybės įstaigos, įstaigos prie ministerijų); ne mažiau kaip 15 % projekto tinkamų išlaidų bendros sumos turi sudaryti pareiškėjo ir (arba) jo partnerio (-ių) įnašas pinigais.

35. Paramos intensyvumo dydžiai gali būti keičiami Švietimo ir mokslo ministerijos (toliau – ŠMM) sprendimu.

36. NKP sudaro visuma tarp savęs susijusių projektų, kurie turi būti kompleksiskai ir koordinuotai nukreipti šio dokumento 5 punkte išdėstytiems tikslams pasiekti.

37. Pagal NKP finansuojamų projektų veiklos negali būti finansuojamos pagal kitas ES finansinės paramos priemones/programas (tai pačiai veiklai parama negali būti skirta du kartus).

38. Tie projektai, kurie iki integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių), kurių koncepcija buvo patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. kovo 21 d. nutarimu Nr. 321, programų tvirtinimo yra įtraukiami į NKP bei numatomi finansuoti per Programą ir patenka į konkrečią teritoriją, kurioje kuriamas slėnis, turi būti įtraukiami į slėnio plėtros programos projektą ir realizuojami, koordinuojant jų įgyvendinimą su kitais slėnio projektais.

39. Visi pagal NKP finansuojami projektai turi atitikti bendruosius ir specialiuosius projektų tinkamumo gauti ES struktūrinę paramą atrankos kriterijus, patvirtintus Stebėsenos komiteto veiksmų programų, įgyvendinančių Lietuvos 2007–2013 m. Europos Sąjungos struktūrinės paramos panaudojimo strategiją, įgyvendinimo priežiūrai atlikti, sudaryto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. sausio 22 d. nutarimu Nr. 60 (Žin., 2007, Nr. [10-396](#); 2008, Nr. [4-133](#)).

40. Konkrečiam mokslui imliam ūkio subsektoriui skirtoje NKP (sudaro NKP tikslai, uždaviniai, priemonės (veiklų grupės), lėšos, pasiekimo ir rezultato rodikliai, įgyvendinimo planas, valdymo schema) turi būti pateikta tokia informacija apie kiekvieną projektą:

40.1. projekto pavadinimas;

40.2. projekto vykdytojas (ir) partneriai;

- 40.3. projekto poreikio pagrindimas;
- 40.4. projekto įgyvendinimo tikslas;
- 40.5. remiama(-os) veikla(-os);
- 40.6. trumpas projekto aprašymas;
- 40.7. preliminari projektui skiriama lėšų suma;
- 40.8. projekto įgyvendinimo trukmė (ir etapai, jeigu galima išskirti);
- 40.9. finansuotinos tinkamos išlaidos;
- 40.10. pasiekimo produktai ir/ar rezultatai.

41. Detalias NKP projektų rengimo taisykles patvirtina Švietimo ir mokslo ministerija ir savo interneto tinklalapyje skelbia NKP įgyvendinimą koordinuojanti institucija.

42. Tam, kad NKP būtų parengtos kokybiškai, nešališkai ir leistų sklandžiai ir sėkmingai panaudoti ES paramos lėšas, siekiant pagrindinio NKP tikslo:

42.1. skelbiami kvietimai parengti galimybių studijas (pirmojo NKP rengimo ciklo programos rengiamos vadovaujantis galimybių studijomis, parengtomis pagal 2007 m. kvietimą).

42.2. Švietimo ir mokslo ministro įsakymu sudaryta galimybių studijų NKP rengimui ir NKP projektų vertinimo komisija, pasitelkusi Lietuvos ekspertus (prireikus ir iš užsienio), įvertina investicijų į studijų programų (modulių) atnaujinimą bei naujų rengimą, studijų infrastruktūrą, MTEP veiklą, MTEP infrastruktūrą ir mokslo bei verslo bendradarbiavimą užtikrinančių mechanizmų kūrimo poreikį bei pagrįstumą ir pateikia siūlymus dėl mokslui imlių subsektorių, kuriems turėtų būti parengtos NKP.

42.3. Švietimo ir mokslo ministro įsakymu pavedama galimybių studijų, dėl kurių turi būti parengtos NKP, iniciatoriams (rengėjams) sudaryti NKP rengimo darbo grupes, į kurias rekomenduojama įtraukti atitinkamų mokslui imlių subsektorių studijų, MTEP ir verslo ekspertus (prireikus ir iš užsienio), ekspertinių institucijų atstovus ir kurios, remdamosi Programoje nustatytais reikalavimais NKP bei galimybių studijų rezultatais, parengia atitinkamų mokslui imlių subsektorių NKP projektus.

42.4. Švietimo ir mokslo ministro įsakymu sudaryta galimybių studijų NKP rengimui ir NKP projektų vertinimo komisija, pasitelkusi Lietuvos ir užsienio ekspertus, įvertina parengtus NKP projektus ir teikia siūlymus dėl jų tvirtinimo švietimo ir mokslo ministrui.

V. NKP VEIKLOS

43. Programoje nustatoma NKP uždaviniams įgyvendinti reikalingų veiklų, skirtų NKP kompleksiskumui užtikrinti, t.y. ES finansinės paramos pagalba stiprinti tam tikro mokslui imlaus verslo segmento konkurencingumą, gerinant studijų (specialistų ruošimo) kokybę, stiprinant mokslinių tyrimų bazę bei skatinant mokslo ir verslo ryšį, visuma.

44. Tačiau kiekvienoje konkrečioje NKP finansuotinos veiklos turės būti parenkamos, remiantis realiu finansavimo poreikiu ir atsižvelgiant į 2004–2006 m. programavimo laikotarpio vykdomų projektų rezultatus.

45. Kiekvienoje NKP turės būti identifikuota, kurios veiklos (žr. 1 priedą) turėtų būti įgyvendinamos ir kokios bus jų finansavimo apimtys.

46. Numatomos NKP veiklos:

46.1. aukštojo mokslo studijų programų mokslui imliuose ūkio subsektoriuose kūrimo, atnaujinimo ir įgyvendinimo I-II studijų pakopose veiklos tikslas – atnaujinti, o esant poreikiui, sukurti naujas studijų programas, reikalingas NKP įgyvendinimui. Veiklos projektų tipai:

46.1.1. studijų programų modulių I ir II studijų pakopose atnaujinimas (įskaitant dėstytojų pedagoginių kompetencijų tobulinimą);

46.1.2. studijų programų kūrimas (įskaitant inovatyvių mokymosi metodų kūrimą ir/ar pritaikymą);

46.1.3. studijų programų įgyvendinimas (studijų procesas);

46.2. aukštojo mokslo studijų personalo (dėstytojų) mokslui imliuose ūkio subsektoriuose kompetencijų ugdymo ir mobilumo skatinimo veiklos tikslas – skatinti tęstinį dėstytojų, dalyvaujančių NKP įgyvendinimo procese, tobulinimąsi, nuolat keliant savo kvalifikaciją. Veiklos projektų tipai:

46.2.1. dėstytojų neformalus ugdymas (kompetencijų tobulinimas, įskaitant inovatyvių mokymosi metodų įgyvendinimą);

46.2.2. geografinis mobilumas (dėstytojų stažuotės užsienio aukštosiose mokyklose);

46.3. aukštojo mokslo studijų infrastruktūros mokslui imliuose ūkio subsektoriuose kūrimo veiklos tikslas – pasiekti, kad NKP įgyvendinimui reikalinga studijų infrastruktūra atitiktų šių dienų reikalavimus. Veiklos projektų tipai:

46.3.1. studijų proceso vykdymui skirtos materialinės bazės atnaujinimas (senų pastatų (patalpų) rekonstrukcija, pritaikymas auditorijų, mokomųjų laboratorijų reikalavimams);

46.3.2. studijų procesui skirtos technologinės (mokomųjų laboratorijų įrangos) ir informacinės (kompiuterinės įrangos kaip IT tinklų ir kitos specializuotos įrangos, prietaisų, programinės įrangos licencijų) infrastruktūros atnaujinimas;

46.4. doktorantūros, rezidentūros studijų programų mokslui imliuose ūkio subsektoriuose kūrimo, atnaujinimo, įgyvendinimo ir mobilumo skatinimo veiklos tikslas – sukurti, atnaujinti ir/ar įgyvendinti doktorantūros, rezidentūros studijų programas, skatinti mokslininkų mobilumą. Veiklos projektų tipai:

46.4.1. doktorantūros, rezidentūros studijų (tarpinstitucinių, jungtinių tarpdisciplininių) programų kūrimas, atnaujinimas ir įgyvendinimas; sektorinis ir geografinis mokslininkų mobilumas (doktorantų, rezidentų stažuotės užsienio mokslinių tyrimų įstaigose ar aukštosiose mokyklose);

46.5. kvalifikacijos tobulinimo ir kompetencijų ugdymo, mobilumo skatinimo pagal bendrųjų ir specialiųjų gebėjimų poreikius veiklos tikslas – tobulinti mokslininkų kvalifikaciją ir kompetencijas, atsižvelgiant į bendrųjų ir specialiųjų gebėjimų poreikius, skatinti mobilumą. Veiklos projektų tipai:

46.5.1. mokslininkų ir kitų tyrėjų ugdymas pagal specialiųjų (įskaitant mokymus gilinant, atnaujinant mokslines žinias ir dalyvaujant tarptautinėse konferencijose, simpoziumuose) ir bendrųjų (intelektinės nuosavybės valdymo, mokslo ir studijų projektų vadybos, informacinių bendradarbiavimo tinklų kūrimo, verslumo, komandinio darbo ir kitose srityse) gebėjimų poreikius bei stažuotės užsienio mokslinių tyrimų įstaigose ar aukštosiose mokyklose;

46.6. asociacijų, kurių uždaviniai yra nacionalinių kompleksinių programų įgyvendinimas, veiklos stiprinimo veiklos tikslas – visapusiškai sustiprinti asociacijų, įgyvendinančių Nacionalines kompleksines programas, veiklą. Veiklos projektų tipai:

46.6.1. asociacijų, kurių uždaviniai yra nacionalinių kompleksinių programų programų įgyvendinimas, veiklos stiprinimas: vietinio ir tarptautinio bendradarbiavimo stiprinimas ir koordinavimas, tematinių ir partnerystės tinklų skatinimas (įskaitant keitimąsi geros praktikos pavyzdžiais), institucinių gebėjimų stiprinimas, darbuotojų ugdymas (įskaitant konsultavimą), viešojo pobūdžio informacinių portalų ir duomenų bazių ar jų turinio informacinis palaikymas, galimybių studijos (tyrimai);

46.7. viešosios MTEP infrastruktūros kūrimo, atnaujinimo veiklos tikslas – sukurti aukšto lygio bazę, reikalingą aukšto lygio MTEP NKP tematikose vykdyti. Veiklos projektų tipai:

46.7.1. MTEP proceso vykdymui skirtos materialinės bazės kūrimas, atnaujinimas (naujų pastatų statyba, senų pastatų (patalpų) rekonstrukcija, pritaikymas MTEP laboratorijų reikalavimams;

MTEP įrangos, skirtos technologinės (Bendrosios ir specializuotos, kompiuterinės įrangos įsigijimas) ir informacinės (informacijos sistemų įsigijimas ir įdiegimas, specializuotos įrangos įsigijimas, įprastos kompiuterinės įrangos, programinės, audiovizualinės įrangos, kitų elektroninių komunikacijos priemonių įsigijimas ir įdiegimas) infrastruktūros kūrimas, atnaujinimas;

46.8. MTEP veiklos vykdymo ir jai skirtos technologinės ir informacinės infrastruktūros kūrimo, atnaujinimo veiklos tikslas – plėtoti aukšto lygio MTEP kompleksinių programų tematikose. Veiklos projektų tipai:

46.8.1. MTEP veiklos vykdymas ir technologinės (Bendrosios ir specializuotos, kompiuterinės įrangos įsigijimas) ir informacinės (informacijos sistemų įsigijimas ir įdiegimas, specializuotos įrangos įsigijimas, įprastos kompiuterinės įrangos, programinės, audiovizualinės įrangos, kitų elektroninių komunikacijos priemonių įsigijimas ir įdiegimas) infrastruktūros kūrimas, atnaujinimas.

46.9. Infrastruktūros projektų rengimo veiklos tikslas – pasirengti Nacionalinių kompleksinių programų įgyvendinimui. Veiklos projektų tipai:

46.9.1. Nacionalinių kompleksinių programų įgyvendinimo galimybių studijų rengimas.

46.9.2. NKP projektų įgyvendinimui reikalingos techninės dokumentacijos rengimas (detalieji planai, techniniai (investiciniai), rekonstrukcijos projektai, poveikio aplinkai vertinimas.

VI. PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS IR FINANSAVIMAS

47. 2007–2013 metų programiniu laikotarpiu Programa gali būti vykdoma dviem etapais:

2008–2010 m. ir 2011–2015 m. valstybės projektų planavimo ir projektų konkurso būdais, atsižvelgiant į NKP įgyvendinimo eigą.

48. Programa bus finansuojama ESF, ERPF nacionalinėmis ir privačiomis lėšomis. Programos biudžetas – 800,5865 mln. Lt. Iš ESF skiriama 90,4 mln. Lt (1.2 ir 1.3 prioritetai), iš ERPF – 590,11 mln. Lt (2.1 prioritetas). Nacionalinis finansavimas sudarys ne mažiau kaip 120,0765 mln. Lt. Kryžminis finansavimas yra galimas iki 10 proc. nuo visų Programos veiklų grupėms skirtų 1.2 ir 1.3 prioriteto lėšų (iki 10,63521 mln. Lt) (pagal Vykdomų pagal Lietuvos 2007–2013 metų Europos Sąjungos struktūrinės paramos panaudojimo strategiją ir ją įgyvendinančias veiksmų programas projektų išlaidų ir finansavimo reikalavimų atitikties taisyklę, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. spalio 31 d. nutarimu Nr. 1179 (Žin., 2007, Nr. [117-4789](#))). Programos priemonėms įgyvendinti skiriamos lėšos, Programos paramos sutarčių pasirašymo apimčių bei preliminarus lėšų įsisavinimo planas pateikiami atitinkamai 2, 3 ir 4 prieduose, o numatomi pasiekimo programos rezultatai – 5 priede.

49. Kiekvienos NKP vykdymo stebėsenai švietimo ir mokslo ministro įsakymu sudaromi atskiri atitinkamų NKP įgyvendinimo stebėsenos komitetai, į kurių sudėtį turi įeiti:

49.1. ŠMM ir (arba) mokslo ir studijų ekspertinių institucijų atstovai;

49.2. atitinkamo mokslui imlaus subsektoriaus įmonių, mokslo ir studijų institucijas jungiančios asociacijos atstovai;

49.3. kitų institucijų, įstaigų ir organizacijų, susijusių su atitinkamo mokslui imlaus subsektoriaus plėtra ir kurių veiklai NKP įgyvendinimas gali turėti esminę įtaką, atstovai;

49.4. NKP įgyvendinimą koordinuojančios institucijos atstovai.

50. NKP įgyvendinimo priežiūros komitetai turi:

50.1. nagrinėti pateikiamas ketvirtines/metines ataskaitas apie NKP projektų įgyvendinimą;

50.2. vertinti pasiektą pažangą įgyvendinant NKP projektus;

50.3. prireikus svarstyti NKP pakeitimų būtinumą.

51. Įgyvendinimo priežiūros komitetas kiekvienais NKP įgyvendinimo metais iki balandžio

1 d. parengia metines NKP įgyvendinimo įvertinimo ataskaitas, kuriose įvertinama NKP įgyvendinimo eiga ir pateikiami pasiūlymai dėl sėkmingam NKP tikslo pasiekimui būtinų NKP pakeitimų.

52. Visų NKP rengimą ir įgyvendinimą koordinuojanti institucija gali būti Tarptautinių mokslų ir technologijų plėtros programų agentūra arba kita viešojo administravimo institucija, valstybės įstaiga, mokslo ir studijų ekspertinė institucija. Ji užtikrina efektyvų kiekvienos NKP numatytų projektų įgyvendinimo priežiūrą bei teikia informaciją, reikalingą NKP projektų administravimui. Vykdam šiuos uždavinius, jos funkcijos yra šios:

52.1. koordinuoti visų NKP įgyvendinimą;

52.2. vykdyti visų NKP įgyvendinimo priežiūros komitetų sekretoriato funkcijas;

52.3. pagal kompetenciją teikia siūlymus ŠMM dėl projektų atrankos kriterijų ir jų pakeitimų;

52.4. teikti siūlymus ŠMM dėl metodinių rekomendacijų projektų vertintojams;

52.5. teikti siūlymus ŠMM dėl gairių pareiškėjams, kurių projektai gali būti finansuojami konkurso būdu;

52.6. teikti siūlymus ŠMM dėl kvietimų teikti paraiškas sąlygų ir lėšų, skirtų konkrečiam kvietimui, sumų;

52.7. atsižvelgus į NKP priežiūros komiteto išvadas teikti siūlymus ŠMM dėl NKP pakeitimų;

52.8. rengti ir teikti ŠMM pusmetines/metines ataskaitas apie NKP įgyvendinimą ir vykdyti NKP informavimo ir viešinimo veiksmus;

52.9. vertinti NKP įgyvendinimo pažangą, analizuoja fizinius ir finansinius NKP rodiklius, teikti siūlymus Programos valdymo komitetui dėl Programos patikslinimo ir lėšų perskirstymo;

52.10. vykdyti kitas Lietuvos Respublikos teisės aktuose jai priskirtas funkcijas.

VII. PROGRAMOS ADMINISTRAVIMAS, VALDYMAS IR VIEŠINIMAS

53. Vadovaujantis „Atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant Lietuvos 2007–2013 metų Europos Sąjungos struktūrinės paramos panaudojimo strategiją ir veiksmų programas taisyklėmis“, pavirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. spalio 17 d. nutarimu Nr. 1139 (Žin., 2007, Nr. [114-4637](#)) (toliau – Taisyklės), ŠMM yra tarpinė institucija ir atlieka funkcijas, numatytas Taisyklių 10 punkte.

54. Valstybės projektams ir konkurso būdu atrankamiems projektams, kurie bus finansuojami pagal 1.2 ir 1.3 prioritetą, įgyvendinančioji institucija yra Europos socialinio fondo agentūra. Įgyvendinančioji institucija atlieka funkcijas, numatytas Taisyklių 13 punkte.

55. Valstybės projektams ir konkurso būdu atrankamiems projektams, kurie bus finansuojami pagal 2.1 prioritetą, įgyvendinančioji institucija yra Centrinė projektų valdymo agentūra. Įgyvendinančioji institucija atlieka funkcijas, numatytas Taisyklių 13 punkte.

56. Programos projektai turi atitikti bendruosius ir specialiuosius projektų tinkamumo gauti ES struktūrinę paramą atrankos kriterijus, patvirtintus Stebėsenos komiteto veiksmų

programų, įgyvendinančių Lietuvos 2007–2013 m. Europos Sąjungos struktūrinės paramos panaudojimo strategiją, įgyvendinimo priežiūrai atlikti.

57. Programos 1 priede (valstybės projektų ir konkurso būdu finansuojamų priemonių aprašymuose) nurodyti specialieji atitikties ir specialieji prioritetiniai projektų atrankos kriterijai:

57.1. valstybės projektams numatomi specialieji atitikties atrankos kriterijai;

57.2. projektų konkursų projektams numatomi specialieji atitikties ir specialieji prioritetiniai atrankos kriterijai.

58. Programos valdymą ir stebėseną užtikrina Programos valdymo komitetas ir Programos stebėsenos komitetas.

59. Programos valdymo komitetas veikia pagal Programos valdymo komiteto reglamentą. Programos valdymo komiteto reglamentas sudaromas vadovaujantis Pavyzdiniu Programos valdymo grupės darbo reglamentu, patvirtintu švietimo ir mokslo ministro.

60. Programos stebėsenos komitetas veikia pagal Programos stebėsenos komiteto reglamentą. Programos stebėsenos komiteto reglamentas sudaromas vadovaujantis Pavyzdiniu Programos stebėsenos komiteto darbo reglamentu, patvirtintu švietimo ir mokslo ministro.

62. Už Programos įgyvendinimą atsakingos institucijos, vykdančios ir koordinuojančios valstybės projektų įgyvendinimą (atitinkamos NKP administruojančios institucijos, NKP įgyvendinimą koordinuojanti institucija):

62.1. institucijos, vykdančios valstybės projektus, rengia paraiškas ES struktūrinių fondų paramai gauti, pasirašo paramos sutartis, vykdo atskirų projektų veiklą ir teikia atskaitomybę Įgyvendinančiai institucijai ir Programos valdymo komitetui;

62.2. konkursinių projektų pareiškėjai pagal atskirus kvietimus teikia paraiškas ES struktūrinių fondų paramai gauti, pasirašo paramos sutartis, vykdo atskirų projektų veiklą ir teikia atskaitomybę Įgyvendinančiai institucijai.

62.3. Programos priemonių įgyvendinimo ir pasiektų rezultatų viešinimo funkciją atlieka tarpinė institucija (projektų atveju – institucijos, vykdančios valstybės projektus, NKP atveju – paskirta NKP įgyvendinimą koordinuojanti institucija), kuri atsakinga už informacijos pateikimą visuomenei ir kitoms tikslinėms grupėms.

VIII. PROGRAMOS SAŠAJOS SU KITOMIS TEMINĖMIS PROGRAMOMIS

63. Programą papildo Tyrėjų karjeros programa, patvirtinta švietimo ir mokslo ministro 2007 m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. ISAK-2335:

63.1. kadangi subsidijos (visuotinės dotacijos), skirtos Lietuvos tarptautinio lygio mokslininkams pagal atitinkamą NKP, yra Tyrėjų karjeros programos Subsidijų mokslininkams paprogramės sudėtinė dalis. Tvirtinant kiekvieną NKP išskiriamos VP 1.3 prioriteto lėšos Lietuvos tarptautinio lygio mokslininkų pavieniams projektams, kurių bendra suma sudaro ne mažiau kaip 6,294 mln. Lt. (nacionalinės lėšos sudaro 0,944 mln. Lt, ES lėšos 5,35 mln. Lt). Atrankos kriterijus pavieniams tarptautinio lygio mokslininkų projektams pagal atitinkamą NKP nustato Lietuvos mokslo taryba;

63.2. kadangi Podoktorantūrinių stažuočių veikla (valstybės planavimas) yra Tyrėjų karjeros programos Paramos mokslininkų ir kitų tyrėjų mobilumui paprogramės sudėtinė dalis. Tvirtinant kiekvieną NKP išskiriamos VP 1.3 prioriteto lėšos Podoktorantūrinių stažuočių veikloms, kurias įgyvendina Lietuvos mokslo taryba ir kurių bendra suma sudaro ne mažiau kaip 5,9294 mln. Lt (nacionalinės lėšos sudaro 0,8894 mln. Lt, ES lėšos 5,04 mln. Lt);

63.3. kadangi valstybės pagalbos aukštos kvalifikacijos specialistų įdarbinimui mokslui imliuose ūkio subsektoriuose konkursinės veiklos pagal atitinkamą NKP yra Tyrėjų karjeros

programos Valstybės pagalbos Subsidijų mokslininkams paprogramės sudėtinė dalis. Tvirtinant kiekvieną NKP išskiriamos VP 1.3 prioriteto lėšos valstybės pagalbos aukštos kvalifikacijos specialistų įdarbinimui mokslui imliuose ūkio subsektoriuose, atitinkančiuose NKP, kurių bendra suma sudaro ne mažiau kaip 8,44 mln. Lt (privačios lėšos sudaro 4,22 mln. Lt, ES lėšos 4,22 mln. Lt);

63.4. Tyrėjų karjeros programa apima doktorantūros, rezidentūros, meno aspirantūros studijų programų atnaujinimą, naujų kūrimą ir įgyvendinimą, jei tai nėra numatyta NKP.

64. Programa taip pat tematiškai susijusi su:

64.1. Nacionaline studijų programa, patvirtinta švietimo ir mokslo ministro 2007 m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. ISAK-2334, kurioje numatytas naujų aukštojo mokslo studijų programų kūrimas ir atnaujinimas I–II studijų pakopose bei jungtinių studijų programų kūrimas bei įgyvendinimas, taip pat aukštojo mokslo studijų programų įgyvendinimas žinioms imliuose bei kituose (tradiciniuose, stabiliai augančiuose; viešojo administravimo ir viešąsias paslaugas teikiančiuose bei dideliuose, žinioms neimliuose, lėtai augančiuose ūkio sektoriuose) sektoriuose, jei tai nėra numatyta NKP;

64.2. Bendrąja nacionaline mokslinių tyrimų bei mokslo ir verslo bendradarbiavimo programa, patvirtinta švietimo ir mokslo ministro 2008 m. kovo 3 d. įsakymu Nr. ISAK-563, kadangi pagal NKP bus skiriamos lėšos sustiprinti viešą MTEP bazę konkrečiose mokslo srityse, vykdyti ir plėtoti mokslinius tyrimus, reikalingus atitinkamų mokslui imlaus verslo segmentų technologiniam potencialui didinti bei atitinkamuose mokslui imlaus verslo segmentuose pagerinti žinių ir technologijų sklaidos terpę, skatinti verslo ir mokslo bendradarbiavimą MTEP srityje.

65. Atitinkamo mokslui imlaus verslo segmento NKP turės būti įvardintos sąsajos (jeigu tokios bus nustatytos) su kitų segmentų NKP, įvardijant galimybes naudoti tą pačią moksliniams tyrimams ir studijoms skirtą infrastruktūrą, sintezuoti žinias, kooperuoti gamybą.

66. Taip pat NKP turėtų būti įvardijami konkretūs projektai, kurie bus finansuojami daugiau nei vienos NKP lėšomis, ar projektai, kurie tenkins ir kitų mokslui imlaus verslo segmentų, kuriems bus suformuotos NKP, poreikius.

67. Tie projektai, kurie finansuojami įgyvendinant kitas ŠMM ES struktūrinių fondų programas, negali būti finansuojami pagal šią Programą.

IX. HORIZONTALIŲ PRIORITETŲ ĮGYVENDINIMAS

68. 2007–2013 m. Žmogiškųjų išteklių plėtos ir Ekonomikos augimo veiksmų programose numatyti 5 horizontalieji prioritetai: lygių galimybių skatinimas, novatoriškos veiklos ir bendradarbiavimo veiksmai, darnus vystymasis, informacinės visuomenės plėtra ir regioninė plėtra. 2007–2013 m. Programa teigiamai veiks šiuos horizontaliuosius prioritetus:

68.1. Lygių galimybių skatinimas. Programos įgyvendinimas prisidės prie lygių galimybių užtikrinimo šiais būdais: bus skatinamas jaunimo ir moterų dalyvavimas MTEP veikloje (ypač tikslųjų mokslų srityje).

68.2. Novatoriškos veiklos ir bendradarbiavimo veiksmai. Bus remiamos įvairios novatoriškos veiklos, tarptautinio bendradarbiavimo veiksmai ir įvairios partnerysčių formos. Pavyzdžiui, novatoriškos veiklos reikalingos gilinti ir skleisti žinias apie tyrimus, technologijas, inovacijas Lietuvoje. Reikia paminėti paramą mokslo ir verslo sektorių bendradarbiavimui, įvairių tyrėjų tarptautiniam mobilumui, ypač užsienio ekspertų dalyvavimui įgyvendinant finansuojamus projektus.

68.3. Darnus vystymasis. Programa atitinka Nacionalinėje darnaus vystymosi strategijoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. rugsėjo 11 d. nutarimu Nr. 1160 (Žin., 2003, Nr. [89-4029](#)), numatytus švietimo ir mokslo krypties ilgalaikius

vidutinės trukmės ir trumpalaikius uždavinius. Prie Nacionalinės darnaus vystymosi strategijos tikslų pasiekimo prisideda visi NKP projektai.

68.4. Informacinės visuomenės plėtra. Parama bus teikiama su informacijos ir ryšių technologijomis (IRT) ir informacinėmis technologijomis (IT) susijusiai mokslininkų ir kitų tyrėjų, tarp jų magistrantų ir doktorantų kompetencijai tobulinti ir kvalifikacijai kelti. Prie šio prioriteto prisideda visi NKP projektai.

68.5. Regioninė plėtra. Pagrindinės regioninės plėtros nuostatos yra išdėstytos Lietuvos Respublikos regioninės plėtros įstatyme (Žin., 2000, Nr. [66-1987](#); 2002, Nr. [123-5558](#)). Įgyvendinant Programą, regioninės plėtros horizontalus prioritetas veiks Programos priemonių projektus teigiamai, nes NKP numatyta plėtoti aukšto lygio mokslinių tyrimų ir kompetencijos centrus, taip pat partnerystę grindžiamus mokslo ir studijų institucijų tematinius tinklus ne tik Vilniuje ir Kaune, atsižvelgiant į jų specifiką ir užtikrinant subalansuotą plėtrą.

X. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

69. Dabartiniu metu nesant investicijų į MTEP infrastruktūrą ir žmogiškuosius išteklius kompleksinio valdymo mechanizmo, finansinės injekcijos į studijų ir mokslinių tyrimų institucijų sistemą panaudojamos nepakankami efektyviai, yra nepakankamai koncentruotos ir nesukuria reikiamo mokslinio potencialo. Įgyvendinant NKP, ES struktūrinės paramos ir nacionalinės lėšos turėtų būti kompleksiskai nukreipiamos didžiausią konkurencinį potencialą turintiems mokslui imliems ūkio subsektoriams, taip sukuriant tvirtą pagrindą atitinkamų mokslo kryptių sėkmingam plėtojimui, aukštos kvalifikacijos specialistų rengimui, mokslo-verslo saitų stiprinimui ir tiesioginių užsienio investicijų atėjimui.

70. Programos vertinimo veiklos (strateginė analizė, priežiūra, einamasis ir galutinis vertinimas) organizuojamos vadovaujantis Finansų ministerijos nustatytais ES programų Lietuvoje vertinimo gairėmis.
